

Stand van Zaken Strategische Visie

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Leefklimaat	3
Arbeidsmarkt	13
Bereikbaarheid	16
Samenwerking (rode draad)	21
Duurzaamheid (groene draad)	27
Inhoud	33
Vooraf	34
1. Inleiding	34
2. hoofdstuk	35
Bijlage 1:	36

Leefklimaat

Doelstellingen

Transformatie binnenstad

Stimuleren van een transformatie van de binnenstad tot een toegankelijke en aantrekkelijke plek van ontmoeting en vermaak.

De Wyne Strategy & Innovation is ingeschakeld om voor het centrum te werken aan herpositionering, revitalisatie en acquisitie.

Ook wordt met ingang van 2019 deelgenomen aan het provinciaal initiatief voor lokaal leegstandsbeheer naar het recept van Volop

Den Bosch waarbij o.a. maatschappelijke initiatieven en startende ondernemers een tijdelijke plek krijgen in leegstaande panden.

Beide projecten worden op basis van cofinanciering door Stichting Centrummanagement getrokken. Het oprichten van een

Bedrijven Investeringszone (BIZ) is eind 2018 helaas (nog) niet gelukt. Begin 2019 wordt dit proces geëvalueerd en er wordt een

nieuwe draagvlakmeting hierna gedaan. Rond de jaarwisseling heeft winkelcentrum De Els besloten de herpositionering van het

winkelcentrum te gaan onderzoeken. Het toevoegen van woningen en trekkers, waaronder een supermarkt, zijn daarbij het vertrekpunt.

De planstudie voor het verplaatsen van de weekmarkt naar het Raadhuisplein is bijna afgerond. Het aanpassen van het Raadhuisplein

staat voor de eerste helft van 2019 gepland. Voor het (ver)bouwen van het nieuwe schoenenmuseum is architectenbureau Civic

geselecteerd (bekend van o.a. de realisatie van LocHal in Tilburg). Er wordt nu gewerkt aan een definitief ontwerp voor het museum.

Om de levendigheid in het centrum te versterken, is de lijn om meer evenementen te organiseren doorgezet. De agenda is dit jaar

opnieuw afgerond met een winterfeest. In 2019 bouwen we nog verder uit toewerkend naar de opening van het museum in 2021.

Daarnaast wordt er gewerkt aan nieuw evenementenbeleid.

Gebiedsmarketing

Verbinden van de concentratie schoen- en lederhandelsbedrijven aan de retail- en leasurefunctie van de binnenstad en aan de gebiedsmarketing van de Langstraat.

De gemeenten Dongen, Heusden, Loon op Zand en Waalwijk hebben samen het Regionaal Bureau voor Toerisme opgericht. Eind 2018 hebben partijen een convenant hiervoor ondertekend. In 2019 krijgt het Regionaal Bureau voor Toerisme verder vorm en wordt er gewerkt aan gezamenlijke promotie. Het informatiepunt in Waalwijk blijft in 2019 gehuisvest in de Bibliotheek aan de Wilhelminastraat. Wel verandert het van het UITpunt in een Toeristisch Informatiepunt in de loop van 2019.

Sociaal Domein

Doorontwikkelen van een integrale aanpak in het sociaal domein.

Samen met partners is er gewerkt aan een nieuwe Sociale Agenda. Op 6 november 2018 heeft de Kick off bijeenkomst plaatsgevonden waaraan 120 mensen hebben deelgenomen. Aan 7 thematafels zijn er ideeën voor de Sociale Agenda gegenereerd. Een aantal van deze ideeën wordt nu door partners uitgewerkt in concrete voorstellen voor de Sociale Agenda. 31 januari 2019 is de deadline. Op basis van o.a. deze voorstellen wordt de nieuwe Sociale Agenda opgesteld. Naar verwachting wordt deze agenda in mei 2019 gepresenteerd. Om langer zelfstandig te kunnen blijven wonen, heeft de gemeenteraad in september 2018 ingestemd met een verruiming van de Blijverslening. De maximale inkomensgrens is verhoogd waardoor meer mensen gebruik kunnen maken van de lening. Ook is het maximaal te lenen bedrag verruimd, zodat mensen voor meer maatregelen tegelijk een lening aan kunnen vragen. Op deze manier zijn er meer mogelijkheden voor mensen met een wat smallere beurs die aanpassingen aan hun woning willen doen.

Ontmoetingsactiviteiten

Realiseren van laagdrempelige inloop- en ontmoetingsactiviteiten, gericht op versterking van sociale participatie, onderlinge hulpbetoon en hulp dichtbij huis.

De Kansenfabriek ontwikkelt zich tot een volwaardig WIJ-Dienstencentrum. Er worden steeds meer verschillende activiteiten aangeboden. Zo kan er bijvoorbeeld twee keer per week een 3-gangendiner worden gegeten voor € 5,00. Een ideaal én betaalbaar ontmoetingsmoment voor wijkbewoners. Dit geldt ook voor de wandelingen, knutsel workshops en repaircafé's die worden georganiseerd. De Kansenfabriek biedt met vrijwilligerswerk ook een opstapje naar de arbeidsmarkt. 24 mensen hebben de afgelopen jaren een reguliere baan gevonden. In 2015 is de nota ontmoetingsvoorzieningen 'Ontmoeten doe je samen' opgesteld. Deze nota wordt momenteel geëvalueerd. Op basis daarvan wordt er nieuw beleid opgesteld.

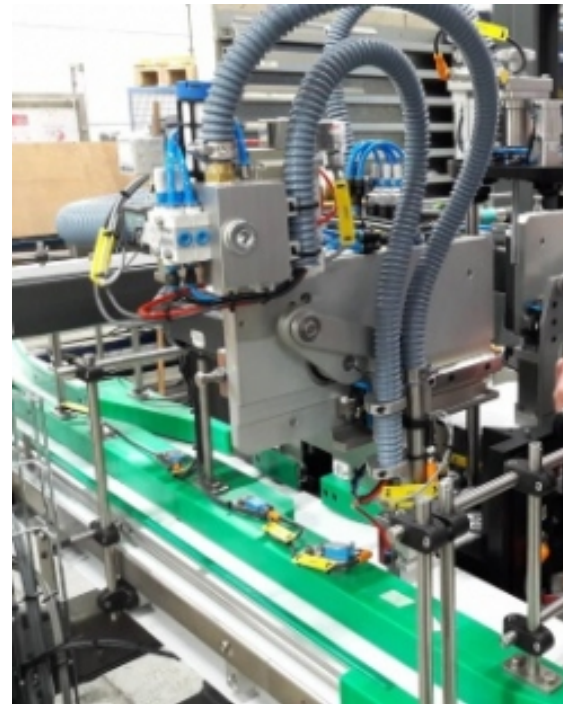
Leren en werken

Stimuleren van taalvaardigheid en het hebben van een baan voor nieuwe inwoners.

In de regio Hart van Brabant werkt Waalwijk mee aan de pilot inburgering plus. Daarin wordt, vooruitlopend op het beleid, de nieuwe inburgering al ontwikkeld. Onderdeel hiervan is een brede oriëntatie en intake (zoals nu bij Baanbrekers wordt uitgevoerd) en maatwerk in taal/ inburgering gecombineerd met werk. De succesvolle pilot Verteltassen krijgt een vervolg. Vanuit het Actieprogramma Tel mee met Taal (van ministerie OCW, SZW, VWS) is er subsidie ontvangen voor educatief partnerschap met ouders van anderstalige peuters en kleuters. Onder de naam Waalwijk Taalrijk Verteltassen gaan we het project met meerdere voor- en basisscholen uitvoeren.

Jongeren

Aantrekkelijk maken voor Waalwijkse jongeren om na hun studie weer in Waalwijk te komen wonen en/of in Waalwijk te blijven.

Met Stop the Brain Drain laten we middelbare scholieren ervaren welke carrièremogelijkheden er zijn in de Langstraat. Op 11 & 12 oktober heeft er een pilot plaatsgevonden. Scholieren van 5 VWO van het Mollercollege hebben op die dagen bij een bedrijf in de gemeente Waalwijk een opdracht gedaan. Op 16 november hebben zij hierover een eindpresentatie gegeven. Voor 2019 staat een tweede editie gepland. Om jongeren aan Waalwijk te binden, zorgen we voor voldoende cultuur- en sportactiviteiten voor hen. De buurtsport- en cultuurcoaches organiseren samen met andere organisaties diverse activiteiten en evenementen. Voorbeelden daarvan zijn het Sport- en Cultuurplein en StreetKingz. We werken aan een strategische partnerschap met een (hoger) onderwijsinstelling. Op dit moment ontbreekt het nog maar we proberen die relatie wel te leggen. Bijvoorbeeld met het JADS in 's-Hertogenbosch op het gebied van Data- Smart City.

Minder armoede

Het voorkomen van armoede.

De deelnemers uit het Armoede LAB werken samen aan de uitvoering van de agenda die door hen is opgesteld. Zij werken o.a. aan een laagdrempelige aanpak met het project 'Mogen wij u helpen' waar zij directe hulp aan kwetsbare ouderen bieden in de vorm van een warme boodschap en een voedselpakket. Zij onderzoeken hoe zij het aanbod in armoedebestrijding laagdrempeliger kunnen maken met behulp van technische innovatie. En er wordt gewerkt aan een specifieke aanpak voor de jeugd met schulden in de onderwereld. Ter afsluiting van het LAB wordt er een mooi Armoede Tijdschrift verspreid waardoor de drempel om hulp te vragen verder wordt verlaagd. Het streven is om dit tijdschrift eind maart te verspreiden tijdens de Week van het Geld.

Veilig Waalwijk

Investeren in een weerbare overheid en weerbare inwoners.

Met een aantal basisscholen wordt de komende twee jaar samengewerkt in het project PIB (Preventie Interventie Basisschoolkinderen). In dit project wordt vroegtijdig ingegrepen bij kinderen met afglijdend gedrag. De publiekscampagne Veilig Waalwijk is uitgevoerd waarbij aan inwoners wordt gevraagd om melding te doen van signalen van onveiligheid. Het aantal mogelijkheden om melding te doen, is uitgebreid. Om de veiligheid en aantrekkelijkheid van ons bedrijventerrein te verbeteren, is samen met de programma's Economie en Duurzaamheid gewerkt aan een plan van aanpak dat in 2019 met de ondernemers wordt uitgevoerd. Veilig Waalwijk Het Bestuurlijk Interventie Team heeft onderzocht hoe er naast de aanpak van overlast, ook gewerkt kan worden aan bijvoorbeeld ondermijningscasussen. Dit krijgt verder vorm in 2019. Naast de reguliere zorg vanuit team WijZ wordt sinds 2018 ook specifieke coaching ingezet voor jongeren die wat extra's nodig hebben. Ook is er een start gemaakt met de evaluatie van het jeugdbeleid. Het cameratoezicht in het centrum is geoptimaliseerd door blinde vlekken te elimineren en softwarematig te upgraden. De informatieuitwisseling tussen het sociaal domein en veiligheid is verder ontwikkeld zodat zowel de preventieve als de repressieve activiteiten beter uitgevoerd kunnen worden. De pilot met de wijk-ggz'er is verlengd vanwege de positieve resultaten. We onderzoeken hoe we deze functie structureel onderdeel van onze organisatie kunnen maken. In de landelijke rapportage over personen met verward gedrag kwam naar voren dat er op sommige vlakken nog winst is te behalen. Gemeente Waalwijk is al goed op weg en gaat verder op deze weg. Daarbij pakken we de nog onderbelichte actiepunten op (zowel lokaal als regionaal). Eén hiervan is de consequenties van de Wet verplichte GGZ vanaf 2020.

Wonen

Aanbieden van woonmilieus die aanvullend zijn op de omliggende grote(re) steden en dorpen.

Het regionaal kwalitatief woningbehoefteonderzoek is afgerond. De resultaten bieden een goed inzicht in hoe inwoners vinden dat zij wonen en hoe zij het liefst willen wonen. Daarmee kunnen toekomstige plannen afgestemd worden op de behoeftes die er zijn. Met de Provincie en de andere Midsize gemeenten in Brabant werken we samen aan complexe binnenstedelijke transformatieopgaven. Waalwijk heeft hiervoor twee gebieden aangemeld, namelijk De Gedempte Haven en de Eerste Zeine. Met de provincie wordt gekeken hoe zij kunnen helpen om deze gebieden te transformeren naar nieuw gebruik met o.a. bijvoorbeeld woningen voor starters of woningen waar werken en wonen gecombineerd kan worden. Vanwege verschillende

---

---

grondeigenaren en
functies is het
moeilijk om zo'n
gebied goed en
betaalbaar te
transformeren.

Arbeidsmarkt

Doelstellingen

Economie

Een regionaal werkgelegenheidscentrum in Midden-Brabant zijn waarbij het werkloosheidscijfer onder het landelijke en Brabantse werkloosheidscijfer ligt.

De werkloosheid in de gemeente Waalwijk is harder gedaald dan in de rest van Nederland. Steeds minder inwoners zijn afhankelijk een uitkering. Het aantal inwoners met een werkloosheidsuitkering daalde van 1.011 (december 2017) naar 744 (december 2018). Dat is een daling met meer dan 25%. De gemeente zit daarmee op een WW percentage van 2,9%. Historisch laag en op gelijk niveau met het landelijk en provinciaal percentage. Onverminderd wordt er doorgewerkt aan het verbeteren van het imago en vestigingsklimaat. Het accountmanagement is uitgebreid en er is een accountplan vastgesteld waarmee onze 4.669 ondernemingen gerichter kunnen worden benaderd. De samenwerking met de gemeenten Loon op Zand en Heusden (De Langstraat) wordt doorgezet op de thema's Economie arbeidsmarkt, huisvesting arbeidsmigranten en versterking leisuresector. Ook de samenwerking op logistiek gebied met de gemeente Tilburg en het Havenbedrijf Rotterdam wordt voortgezet. Gebleken is dat grote logistieke bedrijven volop belangstelling hebben om zich te vestigen in de logistieke topregio Hart van Brabant. We doen met een onderzoek dat de ruimtebehoefte voor logistiek op middellange termijn in beeld brengt. Uit een ander onderzoek is gebleken dat de ruimtevraag van niet-logistieke bedrijven (de MKB sector) vanwege de aantrekkende economie stijgt. Op dit moment wordt bezien in hoeverre die ruimtevraag gefaciliteerd kan worden vanuit de huidige bedrijventerreinen, door middel van herstructurering, dan wel door uitbreiding van het bedrijventerrein. Deze ruimtevraag betreft veelal lokale en regionaal gebonden bedrijven die de gemeente graag wil behouden.

Baanbrekers

Stimuleren van de deelname aan de arbeidsmarkt voor kwetsbare groepen zoals langdurig werklozen en mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Onze uitvoeringsorganisatie Baanbrekers reikte in 2018 voor het eerst de Participatieprijs uit. Werkgevers in Waalwijk die zich inzetten voor kwetsbare inwoners werden in het zonnetje gezet. Een mooie manier om lokale werkgevers te belonen voor hun inzet! Het toekomstperspectief voor Baanbrekers is in december 2018 vastgesteld: Baanbrekers helpt inwoners aan zo regulier mogelijk werk. De groep die niet kan werken, krijgt ondersteuning van de gemeente. Eind 2018 zijn we begonnen aan het plan om deze groep inwoners mee te laten doen. In 2019 gaan we ermee aan de slag.

Arbeidsmigranten

Partners zoeken om samen te werken aan voldoende huisvestingsaanbod voor (tijdelijke) arbeidsmigranten en daarbij aandacht te hebben voor de sociale effecten van deze groep in onze gemeenschap.

De deelnemers uit het Arbeidsmigranten LAB zijn goed bezig. De deelnemers, een mix van inwoners, ondernemers, organisaties en arbeidsmigranten hebben samen onderzocht wat zij kunnen bijdragen aan goede huisvesting en participatie in Waalwijk. Vanuit het eerste LAB zijn twee werkgroepen, Participatie en Huisvesting, aan de slag gegaan. De eerste resultaten laten zich zien. De werkgroep participatie heeft zelf een agenda opgesteld waaraan ze werken, met als één van de eerste resultaten een succesvolle eerste Poolse Kerkdienst, taallessen op de LH campus en een voetbaltoernooi en verenigingsmarkt in de planning. De werkgroep huisvesting heeft een mooi stroomschema opgesteld die de noodzaak tot een integrale aanpak laat zien. Dit is ook met het college besproken. Daarnaast is de afgelopen maanden nieuw beleid ten aanzien van Arbeidsmigranten opgesteld. In dit nieuwe beleid is ook de input vanuit het Arbeidsmigranten LAB verwerkt. Er wordt nog een Plan van Aanpak Participatie & Integratie opgesteld waarin concrete acties worden opgenomen (in februari gereed). Een aantal arbeidsmigranten vestigt zich namelijk voor langere tijd in Waalwijk. Dit heeft gevolgen voor de benodigde basisvoorzieningen, zoals gezondheid en onderwijs, maar ook op de directe woonomgeving waar mensen wonen. Ook dit plan wordt opgesteld met input vanuit betrokken partijen. Er wordt gestreefd naar een klankbordgroep, waarin de signalen en vragen kunnen worden besproken en uitgewerkt.

Bereikbaarheid

Doelstellingen

Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL)

Het stimuleren van de Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (A59) en de ontsluiting bij knooppunt Hooipolder (A27).

Er is beroep ingesteld tegen het provinciaal inpassingsplan dat de ontwikkeling van Gebiedsontwikkeling Oostelijke Langstraat (GOL) planologisch mogelijk moet maken. In de loop van 2019 wordt er een uitspraak van de Raad van State verwacht. Ondertussen gaan we door met de voorbereidingen van de aanbesteding.

Elektrisch rijden

De bereikbaarheid van Waalwijk bevorderen.

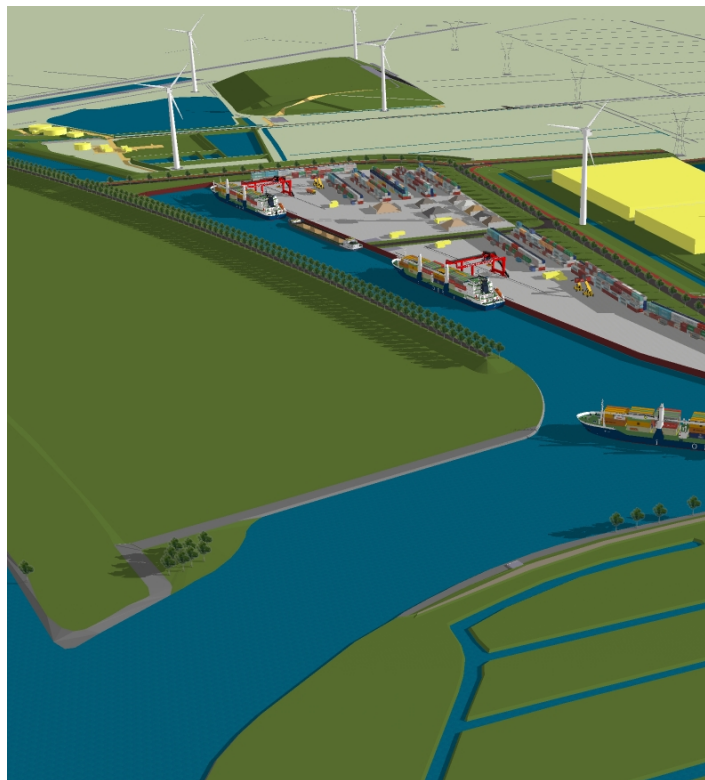
Er komen steeds meer elektrische laadpalen in Waalwijk. Het faciliteren van e-laadpalen ligt op schema. E-rijders zonder laadmogelijkheden op eigen terrein kunnen onder voorwaarden gebruikmaken van een e-laadpaal in de openbare ruimte.

Insteekhaven

De ligging van Waalwijk aan de Maas benutten: impuls geven aan de havenontwikkeling.

De aanbesteding voor de werkzaamheden voor de realisatie van de nieuwe insteekhaven met containerterminal bij de bestaande sluis zijn inmiddels gestart. De komende maanden worden gebruikt om een aannemer te selecteren die de werkzaamheden naar tevredenheid uit te voeren. In de tweede helft van dit jaar worden de eerste werkzaamheden in het veld zichtbaar. De oplevering is in 2021.

Haven 8 West

De bereikbaarheid van Waalwijk bevorderen.

Bedrijventerrein Haven 8 West is voor het overgrote deel inmiddels verkocht en de meeste bouwvergunningen zijn verleend. Binnenkort zijn alle bedrijven met groot materieel op hun terrein bezig de nieuwe bedrijfshallen vorm te geven. In 2018 heeft de gemeente het terrein gesaneerd (bodemverontreinigingen weggehaald) en bouwrijp gemaakt. In dat kader is ook de nieuwe wegenstructuur op Haven 8 West aangelegd. Voor de aanleg van de randweg rondom het hele bedrijventerrein hebben we dit jaar nog wel nodig om tot een uitvoeringsontwerp en een bestek voor de aanbesteding te komen. De parallelstructuur langs de (huidige) Gansoyensesteeg wordt wel dit jaar aangelegd.

Openbaar Vervoer

Betere ontsluiting van centra van bedrijvigheid en werkgelegenheid in combinatie met het centrum door het regionaal openbaar vervoer het inzetten op een servicenetwerk (openbaar vervoer) met het oog op de groeiende groep ouderen.

Er is eind 2018 een verkenning gedaan naar de verschillende mogelijkheden voor het realiseren van een servicebus voor o.a. ouderen. Verschillende opties worden nu overwogen en er wordt contact gelegd met diverse aanbieders van een 'servicebus'. Als er een keuze is gemaakt, kan er een pilotproject worden gestart (waarschijnlijk later dit jaar).

In 2021 worden ten behoeve van project GOL knooppunten 38 en 39 (A59) afgesloten. Het doel is om de op- en afrit van knooppunt 38 (Waalwijk-Centrum) open te houden voor hulpdiensten en openbaar vervoer. En afrit 39 (Waalwijk-Oost) in te richten als Calamiteitendoorgang voor de hulpdiensten. Het project is een samenwerking tussen Rijkswaterstaat, provincie Noord-Brabant, gemeente Waalwijk, de hulpdiensten en Arriva. De ontwerpnotitie is aangeleverd bij Rijkswaterstaat. Zij besluiten of het ontwerp wordt goedgekeurd.

Snelfietsroutes

Inzetten op directe, snelle en comfortabele wandel- en fietsroutes, o.a. de snelfietsroutes tussen Tilburg en Waalwijk en 's-Hertogenbosch.

Van de Snelfietsroute Tilburg-Waalwijk (F261 – Hart van Brabantroute) is het gedeelte Tuinstraat gerealiseerd in 2018. Aan de motie wordt begin 2019 gevolg gegeven door de route in de Besoyensestraat op een aantal punten te vergelijken met de route door het Westeinde/Meidoornweg. De planning is de gehele route voor 2021 te realiseren. De Snelfietsroute Waalwijk-'s-Hertogenbosch (F59 – Langstraatroute) is grotendeels gerealiseerd met de aanleg van het Halvezolenfietspad tussen N261 en Drongelenskanaal. Kleine aanpassingen worden meegenomen met de aanleg van de snelfietsroute Tilburg-Waalwijk. De planning is de gehele route voor 2021 te realiseren.

Samenwerking (rode draad)

Doelstellingen

Bestuurlijk Netwerk

Fungeren als een assertieve, proactieve speler in het regionaal bestuurlijk netwerk.

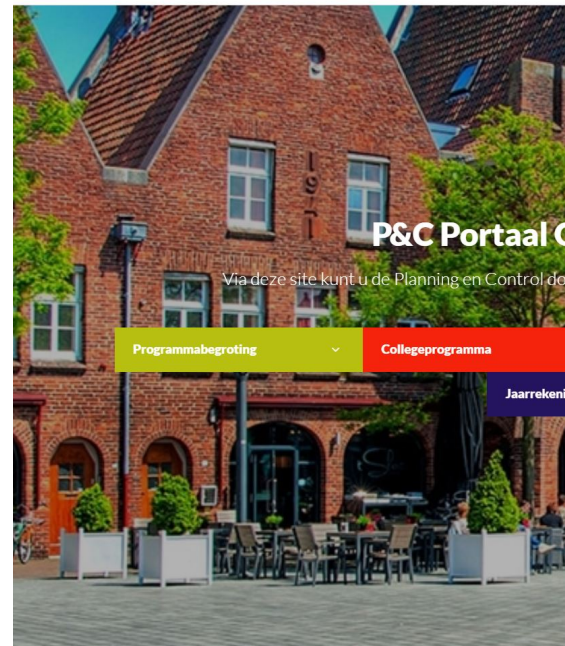
In Langstraatverband werken we sinds de nieuwe coalitieperiode met een nieuwe agenda. De bedoeling is dat er 2x per jaar een Langstraatsessie wordt georganiseerd, waarbij telkens één van de drie gemeenten (Waalwijk, Heusden, Loon op Zand) gastheer is. De eerste Langstraatsessie vond in Waalwijk plaats, op 11 december 2018. Het thema was Daily Urban Systems waarbij is besproken hoe mensen zich voor werk, studie en vrije tijd verplaatsen in de Langstraat. In de Regio Hart van Brabant werken we aan de actualisatie van de Strategisch Meerjaren Agenda. Deze is in april gereed. Daarnaast hebben we een Regiodeal gesloten tussen Midden- Brabant en West- Brabant. Bij de Regiodeal 'Samen on the move' ligt de focus op innovatie en verduurzaming in de maakindustrie en logistiek en een combinatie daarvan. Hiervoor is vanuit het rijk 10 miljoen beschikbaar gesteld. In het samenwerkingsverband Platform Middelgrote Gemeenten is de gemeente Waalwijk sinds een paar maanden één van de officiële kartrekkers (met de gemeente Zeist). Samen met de andere gemeenten werken we aan een nieuwe strategische agenda op basis waarvan de lobby voor Middelgrote Gemeenten vorm kan krijgen. De samenwerking met Midsized Brabant in relatie tot het werkdocument 'Potenties en Proeftuinen' loopt. Op de thema's binnenstad, logistiek, mobiliteit en nieuwe economie komen de gemeenten regelmatig bij elkaar. De samenwerking op het vijfde thema 'sociale veerkracht' krijgt een nieuwe impuls. Richtpunt is dat Midsized wordt geagendeerd als onderwerp voor de provinciale verkiezingen en het bestuursakkoord in 2019.

Realiseren van maximaal maatschappelijk rendement van het geld van de inwoner en als organisatie bij de besten horen.

Voor het eerst is de begroting van Waalwijk eenvoudig digitaal te raadplegen via een app. Naast de digitale toepassing is de begroting ook vereenvoudigd en in één oogopslag te raadplegen via infographics. De komende periode gaan we deze tool nog verder uitbouwen om het nog gebruiksvriendelijker te maken o.a. via een Q&A module voor raadsleden en inwoners. Goede indicatoren zijn belangrijk om het resultaat van ons werk te kunnen meten. Daarom is er een eerste inventarisatie van indicatoren gemaakt, aansluitend bij de rapportagetool Waar staat je gemeente (extern) en Vensters voor Bedrijfsvoering (intern). De komende periode willen we ervoor zorgen dat er beter wordt gerapporteerd over de indicatoren in de begroting van 2020. Er is een verkenning uitgevoerd naar Smart City. Hierin zijn 3 pijlers opgenomen: technologie, ecosysteem en gemeentelijke organisatie. In de 1e kwartaal van 2019 werken we deze verder uit in een plan van aanpak en kijken we ook naar een mogelijke samenwerking met het JADS in 's- Hertogenbosch.

Gemeente **Waalwijk**

Investeren in meer samenwerken met de Waalwijkse samenleving (schaalverdieping) en daarbuiten (schaalvergroting)

In 2018 zijn er vijf thema's onderzocht in een LAB. Namelijk Armoede, Arbeidsmigranten, Zorgzaam Waalwijk, Gezond en Bewegen en Groen en Natuur. De LABS zijn allemaal goed bezocht met ongeveer 25 deelnemers (= het maximum). Alle LABS kennen ook een vervolg. Dit betekent dat een aantal deelnemers zelf actief aan de slag gaat met de door hen benoemde punten, agenda. Zo is het Armoede LAB inmiddels 4 keer bij elkaar geweest, het Arbeidsmigranten LAB en het Zorgzaam Waalwijk LAB twee keer en het Gezond en Beweeg LAB en het Groen en Natuur LAB één keer. In 2019 komen deze LABS nog een keer bij elkaar. Daarnaast gaan we met nieuwe thema's aan de slag. Zoals het Burgerbegroting LAB en het Duurzaam Waalwijk LAB. Alle verslagen en agenda's zijn te vinden op waalwijk.nl/lab. In december heeft het college een Letter of Intent getekend met onze samenwerkingspartner Gemeente Unna in Duitsland. Met deze Letter of Intent vernieuwen we onze samenwerking. In 2019 werken we het samenwerkingsprogramma uit.

Verbeteren dienstverlening

De gemeente als eerste overheid waarbij een hoge kwaliteit van publieke dienstverlening en nog competentier worden op flexibiliteit, ondernemerschap, betrokkenheid en partnerschap wordt nagestreefd.

Waalwijk heeft enorme sprongen gemaakt als het gaat over digitale volwassenheid (hoeveelheid digitale producten en diensten) van onze dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Waalwijk steeg op de gemeentelijk ranglijst in 2017 van plek 200 naar 17 en in 2018 van de 17e naar de 1e plaats. Hierbij is Waalwijk de eerste gemeente in Nederland die 100% scoort op het gebied van digitale volwassenheid in de dienstverlening aan ondernemers. Voor de dienstverlening aan burgers scoren we een 14e plaats van de 355 gemeenten. Vanaf 1 januari jl. is onze dienstverlening aan de publieksbalie veranderd. We werken volledig op afspraak waardoor er voor inwoners nauwelijks meer wachttijd is. Als pilot zijn we sinds begin dit jaar ook op zaterdag open. Verder is onze dienstverlening uitgebreid met de mogelijkheid een reisdocument thuis te laten bezorgen. 12 VISIEWIJS | Stand van zaken Strategische Visie | januari 2019 Met een nieuw Strategische HRM-visie werken we aan een vitale organisatie en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Dit doen we op verschillende nieuwe manieren o.a. door het inzetten van werkplekleren en beeldtrainingen. Ook is er een medisch onderzoek uitgevoerd waarin het welzijn en de gezondheid van medewerkers is vastgesteld. Naast een persoonlijke uitslag voor de medewerker is er een rapportage op organisatieniveau opgesteld.

De rapportage van het medewerkerstevredenheidsonderzoek volgt begin 2019. De afgelopen vier jaar hebben we via het project Vanzelfsprekend Waalwijk gewerkt aan de ontwikkeling van onze organisatie. Vanaf 2019 is het ontwikkelen en verbeteren van onze organisatie geborgd in de reguliere organisatie. In 2019 professionaliseren we de Waalwijk Academie waarmee we allerlei leeractiviteiten aan onze medewerkers bieden. Naast betrokken, flexibel en ondernemend vinden we 'eigenaarschap' een steeds belangrijker begrip in ons werk. We zetten hierop in door plannen te maken in het nemen van eigenaarschap (medewerkers), het creëren van eigenaarschap (leidinggevenden), het samen werken aan eigenaarschap (programmatisch werken) en het organiseren van eigenaarschap (onze processen en systemen).

Versterken participatie

Stimuleren van het zelf-organiserend vermogen van inwoners en burgerinitiatieven en de omschakeling van een overheid die bepaalt, naar een samenleving die bepaalt.

Er is een start gemaakt met het onderzoek naar een goede aanpak burgerbegroting in Waalwijk. Dit doen we in samenwerking met inwoners, de raad en het college. In januari 2019 brengt een afvaardiging van inwoners, raad, college en ambtenaren een werkbezoek aan Breda en Antwerpen. Deze gemeenten werken al met een burgerbegroting. Daarnaast vinden er discussieavonden in de raad plaats, een burgerbegroting LAB en een enquête in het inwonerspanel. Op basis van deze input maken we een ontwerp voor de Waalwijkse Burgerbegroting die naar verwachting medio 2019 aan de raad wordt voorgelegd.

In 2018 is de pitchavond voor het Beste Idee van Waalwijk geannuleerd vanwege te weinig aanmeldingen. De ingediende ideeën worden waar mogelijk alsnog uitgevoerd. De evaluatie van de notitie Burgerparticipatie 2017-2018 loopt. Op basis van deze evaluatie wordt er in 2019 een nieuwe notitie opgesteld.

Op woensdag 13 februari vindt de Kindertop plaats. Tien basisscholen doen mee. Voorafgaand aan de Kindertop verzorgt een docent van het Kunstencentrum een gastles op de scholen om samen met de kinderen een yell te maken. In deze yell wordt een door de kinderen bedacht idee voor hun woon- of schoolomgeving verwerkt. De yells worden opgenomen en getoond bij de Kindertop. Per school worden er vijf leerlingen uitgenodigd om het idee tijdens de Kindertop verder vorm te geven. Na de Kindertop nemen de wijkadviseurs alle ideeën in behandeling waarbij gekeken wordt of het idee wel of niet haalbaar is.

Duurzaamheid (groene draad)

Doelstellingen

Klimaatneutraal

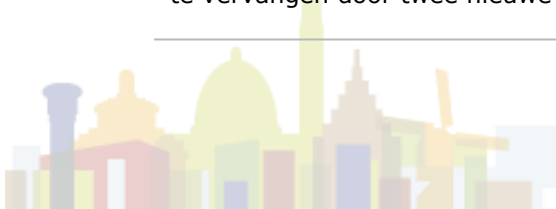
Klimaatneutraal in 2043. We investeren o.a. in circulaire economie (van afval naar grondstof)

Op vele fronten wordt er gewerkt aan een duurzamer Waalwijk. Telos heeft een duurzaamheidspportret van de gemeente Waalwijk gemaakt. Er is een programmamanager aangesteld en de komende periode wordt in overleg met raad, inwoners en maatschappelijke partners een Duurzaamheidsvisie opgesteld. Hierin worden de doelstellingen uit de strategische visie verder uitgewerkt op thema's als circulaire economie, de energietransitie, de verduurzaming van de woningvoorraad, klimaatadaptatie, biodiversiteit en duurzame mobiliteit.

Een belangrijke actuele ontwikkeling is de energietransitie. Voor het landelijke (concept) klimaatakkoord dienen alle gemeenten via de regio's voor de zomer een bod te doen aan het rijk. Een bod over de omvang van energieopwekking en de beschikbare warmtebronnen in de gemeente. Dit is nodig om gefaseerd van het gas en fossiele brandstoffen af te kunnen gaan. De ambtelijke voorbereiding van deze klus is gestart.

De ontwikkeling van de Bloemenoordflats en de bouw in Akkerlanen gebeurt duurzaam. Ook uit de samenleving komen veel initiatieven. Zo is er onlangs een vergunning afgegeven aan Langstraat Energie voor een zonnepark op de oude stort. In 2019 zal Langstraat Energie de inwoners vragen zich aan te sluiten bij de coöperatie om te participeren in de ontwikkeling van groene stroom. Daarnaast zijn we in gesprek met partijen die daken van bedrijfspanden voor en namens de ondernemers benutten voor zonne-energie. En er vindt op dit moment een onderzoek plaats naar kleinschalig experimenten op warmtenetwerken. De duurzaamheidsthema's raken de hele Waalwijkse samenleving. Daarom zetten we de komende periode vol in op communicatie om bewustwording te creëren en mensen te informeren.

De intentie is om de bestaande windmolens van Eneco bij het Ecopark te vervangen door twee nieuwe windmolens en maximaal vijf nieuwe

---

windmolens te plaatsen. In 2018 is het participatietraject doorlopen met een informatiemarkt in april 2018, een windsafari in oktober en een informatiemarkt in november. Vervolgens is er een klankbordgroep gevormd die de gemeente adviseert in dit project.

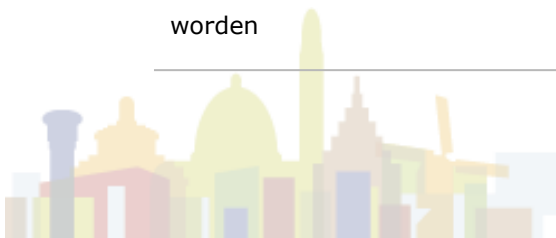
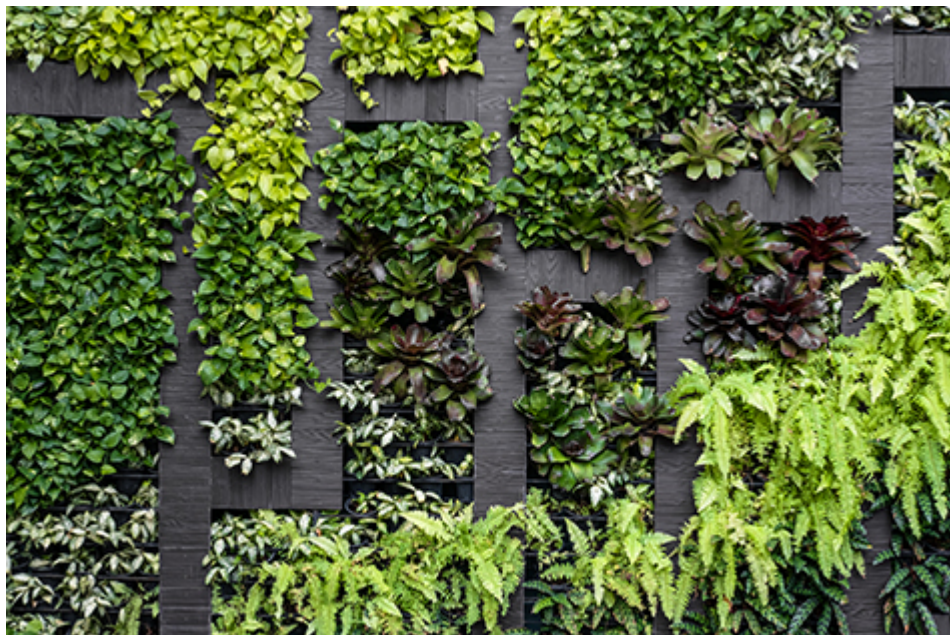

Meer Groen

Behouden en verder ontwikkelen van groen en landschap.

Afgelopen november heeft er een bewonersavond plaatsgevonden voor de Groene Agenda. Na een geslaagde avond vol met inspirerende ideeën van de inwoners, is de gemeente ermee aan de slag gegaan. Eind januari wordt het verslag verstuurd. Vervolgens wordt er een poll uitgezet met de ideeën waarop alle inwoners kunnen stemmen. Op basis daarvan worden

---

financiële
keuzes aan het
college en de
raad
voorgelegd.
Met als streven
dat begin 2020
de Groene
Agenda gereed
is. Tevens
heeft er
aanvullend een
Groen en
Natuur LAB
plaatsgevonden
waarbij
gefocust is op
de
mogelijkheden
van innovatie
in het groen.
De bedoeling
van het LAB is
dat deelnemers
zelf ook de
mogelijkheid
krijgen om op
thema's aan de
slag te gaan.
De input vanuit
het LAB wordt
waar zinvol en
mogelijk
meegenomen
in de Groene
Agenda die
wordt
opgesteld.
Ondertussen
kunnen de
deelnemers

---

zelf met de
benoemde
vervolgacties
aan de slag
gaan (waar
nodig in
samenwerking
met de
gemeente). Op
deze manier
werken we al
direct samen
aan een groen
Waalwijk
(zowel met
korte- als met
lange termijn
acties).

Omgevingswet en GO Waalwijk

Kiezen voor duurzaamheid en duurzame successen.

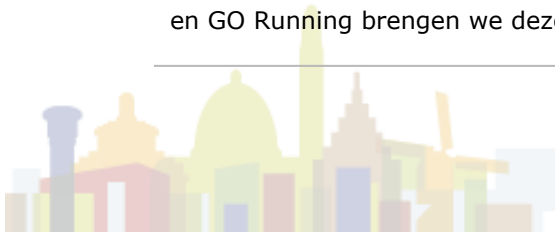

Voor de invoering van de Omgevingswet (per 2021) is er een raadsprogramma Omgevingswet aan de raad aangeboden. De bedoeling is dat de raad in 2019 een besluit neemt over een plan van aanpak hoe we Waalwijk Omgevingswet- proof gaan maken. Met de workshop 'ik ga verhuizen' heeft de raad ervaren welke keuzes we kunnen maken op het gebied van vergunningen. De nieuwe Omgevingswet zorgt voor veel veranderingen op het gebied van de regelgeving voor de fysieke leefomgeving. Deze veranderingen hebben impact op zowel beleid, regels, cultuur.

Vooruitlopend zijn we aan de slag gegaan met vier pilots: geo-data monumenten, opruimen regels woonwijken, keukentafelgesprekken met agrariërs en inwoner aan zet bij uitwegen. Het resultaat van de pilot geo-data monumenten is dat informatie over monumenten eenvoudig vindbaar is via een online kaart. De digitale kaart is te vinden op <http://geoportaal.waalwijk.nl> (onder de tegel 'monumenten extern') of via bovenstaande QR-code.

Met GOWaalwijk willen we onze inwoners stimuleren om in beweging te komen. In september 2018 is www.GOWaalwijk.nl de website gelanceerd en bekend gemaakt. GOWaalwijk is hét digitale platform voor alles op het gebied van sport, gezondheid, cultuur en bewegen in de gemeente Waalwijk. Op de website hebben zich inmiddels 125 aanbieders/verenigingen geregistreerd.

GO wordt ook als overkoepelende slogan bij activiteiten en thema's ingezet. Zo communiceren we met GO Healthy onze boodschap vanuit Jongeren op Gezond Gewicht. En met GO Swimming, GO Cycling en GO Running brengen we deze activiteiten

---

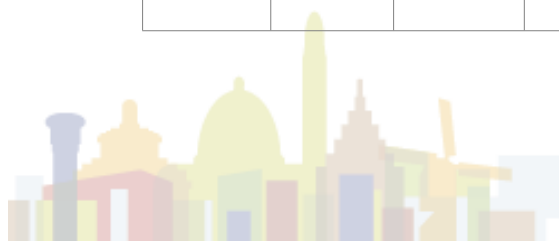
extra onder de aandacht. Met promotie in de stad (onder andere billboards, abri's en mupi's en posters langs de weg) werken we aan de verdere herkenbaarheid van GOWaalwijk.

Titel document

Document:	omschrijving
Auteur:	Naam auteur / afdeling
Goedgekeurd door:	College van burgemeester en wethouders d.d.
Corsa document:	Z.....

Datum	Versie	Auteur	Omschrijving van de aanpassing

Inhoud

Inhoudsopgave	3
Leefklimaat	3
Arbeidsmarkt	13
Bereikbaarheid	16
Samenwerking (rode draad)	21
Duurzaamheid (groene draad)	27
Inhoud	33
Vooraf	34
1. Inleiding	34
2. hoofdstuk	35
Bijlage 1:	36

Vooraf

1. Inleiding

Bodytekst Verdana 9, regelafstand 1,5

Tussenkopjes Verdana 9 vet

2. hoofdstuk

Bodytekst Verdana 9, regelafstand 1,5

Tussenkopjes Verdana 9 vet

Bijlage 1:

